

Voorlopig geen veilingen in Nederland vanwege importbelangen kalverhouderij

Veterinaire spagaat

De discussie tijdens de jaarlijkse studieavond van Platform Roodbont verliep een beetje tam. Toch was de opkomst met 120 belangstellenden hoog en het thema relevant. In Laren ging het over de meerwaarde van roodbont. Haalt Nederland het maximale rendement uit zijn fokvee?

tekst **Tijmen van Zessen**

Eric Lievens:
'Veiling is een belangrijke prijsindicator voor het betere fokvee'

Hans Huijbers:
'Tachtig procent van de sector is autonoom vrij van ibr'

Roald van Noort:
'Nederland is de kraamkamer voor de roodbonte holstein'

Nederlandse melkveeouders krijgen dikwijls de prijzen onder ogen die de ooster- en zuiderburen betalen voor fokvee. In Vlaanderen, op de veiling van Aalter, zitten de prijzen sinds 2006 in de lift en zijn ze structureel gestegen tot gemiddeld 1500 euro per melkvaars. In Duitsland zijn de kopers nog scheutiger. Daar bedroeg het veilinggemiddelde van de maand november vorig jaar zelfs meer dan 1700 euro per melkvaars.

Eric Lievens, foktechnisch medewerker voor CRV en internationaal veilingmeester,

ging op de studieavond van Platform Roodbont in Laren in op de rol van veilingen. 'De veiling is een belangrijke prijsindicator voor het betere fokvee. Na elke veiling staan de prijzen op internet en is er een bezoekerspiek op de website van de veiling.'

Hoe belangrijk ook voor de prijsvorming, de aantallen geveilde dieren in Aalter zijn dalend. Afgelopen twee jaar noemde Lievens flopjaren met een jaarlijks totaal van 250 dieren. Ze staan in schril contrast met het topjaar 1994, toen er nog 1500 dieren onder de hamer gingen.

Lievens heeft zelfs twijfels over het voortbestaan van de veiling nu per 5 januari de veterinaire regelgeving in Vlaanderen is aangescherpt. Alle veilingdieren dienen voortaan een I3-statuuut te hebben; dat wil zeggen dat alle dieren op het bedrijf veldvirusvrij moeten zijn.

In Duitsland daarentegen groeit het aanbod van veilingdieren: elke maand worden daar 1700 vaarzen geveild.

Prioriteit bij zoönosen

Op Nederlandse bodem zal het zover nog niet komen, hoe spijtig dat voor de prijs-

vorming ook mag zijn. De oorzaak ligt vooral in de veterinaire status van Nederland en de importbelangen van de kalverhouderij.

De tweede spreker van de avond, Hans Huijbers, haakte daarop in. De voorzitter van ZLTO en tevens lid van de raad van commissarissen van VION, wees erop dat de prioriteit in Nederland bij zoönosen ligt. 'Ná het bestrijden van paratuberculose, salmonellose en het verminderen van het antibioticagebruik, komt er ruimte voor ibr en bvd. Ibr is vooral een handelsziekte, het virus is intussen ook milder van aard geworden dan het was.'

Een volledig vrije status voor ibr ligt volgens Huijbers binnen handbereik. 'Op dit moment is al tachtig procent van de Nederlandse rundveebedrijven autonoom vrij van ibr, er is slechts een duwtje nodig voor een volledig vrije sector.' Wie dat duwtje moet geven? Daarover bleef Huijbers aanvankelijk wat oppervlakkig, maar uiteindelijk moet het initiatief uit de sector zelf komen, van de bedrijven die zelf kampen met ibr of bvd. 'De eigen verantwoordelijkheid is hoog, maar het blijft een lastige vraag wie die laatste vijf procent moet dichtleggen.'

Een veehouder in de zaal vroeg zich af waarom Nederland niet afspreekt om voortaan alleen dieren te importeren met een gelijkwaardige of hogere veterinaire status. Hans Huijbers: 'Die vraag is terecht, maar dat kan alleen als het land ook zelf een actief bestrijdingsprogramma voert. Zo zijn de regels in Europa nu eenmaal vastgesteld. De sector zit wat dit betreft wel in een spagaat. Er komen jaarlijks 800.000 kalveren uit het buitenland, ook daar ligt een belang.'

Huijbers wees er fijntjes op dat melkveeouders zonder de kalverhouderij aanmerkelijk minder geld zouden overhouden aan de verkoop van nuchtere stierkalveren.

Over de meerwaarde van roodbont wilde Huijbers ook nog wel iets kwijt. 'In de jaren negentig waren kracht, eiwitgehalte, vruchtbaarheid en kruisvorm de onderscheidende kenmerken van roodbont. Dat onderscheid is alleen maar toegenomen. Toch stond de roodbonte destijds onder druk. In de veeverbetering werden stevige discussies gevoerd over het vergroten van de testpopulatie voor het zwartbontprogramma. Sommigen hadden de overtuiging dat we hoe dan ook naar één basis zouden gaan. Nu denken we "wat een non-discussie", maar destijds werden die discussies met het zwaard op tafel gevoerd.'

In de rij voor Classic

De inleiding van CRV-directievoorzitter Roald van Noort bevestigde dat de roodbonte koe het verdient om gekoesterd te worden. 'De Amerikanen staan in de rij voor Classic, Fidelity en Kian. Het eerste jaar na onze start met een eigen onderneming in de Verenigde Staten komt zestig procent van de verkoop van het sperma voor rekening van roodbonte stieren. De outcross bloedvoering is, naast eiwit, benen en robuustheid, een belangrijke verklaring voor die erkenning.'

Ook de Nederlandse en de Vlaamse melkveeouders met zwartbont vee benutten steeds nadrukkelijker de roodbonte genetica. Fidelity, Kylian, Twister en Kian krijgen in meer dan de helft van de gevallen een zwartbonte koe als partner. Sinds 2006 is het aandeel roodbontinseminaties gestaag gestegen van 18,7 procent naar 24,7 procent in het afgelopen inseminatieperiode. 'Nederland is de grootste kraamkamer voor het internationale roodbonte holsteinras. In 2011 werden in Nederland en Vlaanderen 600.000 inseminaties verricht met roodbont en gingen 400.000 doses roodbontsperma de grens over.'

Roel de Haan, dierenarts te Warfstermolen:

'De grootte van de stal zegt niets over het welzijn van het dier. Sterker nog, ik durf te beweren dat een koe liever in een moderne grote stal is dan in een kleine.' (LC)

Kees Romijn, voorzitter vakgroep Melkveehouderij LTO:

'Het is ethisch gezien niet goed te praten dat koeien binnen zes jaar worden afgevoerd. Dat is zeker een aandachtspunt. In onze toekomstvisie schrijven we dat we de gemiddelde levensduur met twee jaar willen verhogen.' (agd)

Harry Broekhuis, handelaar in genetisch materiaal te Albergen:

'Handel in topmateriaal is echt iets voor waaghalzen, voor avonturiers. Je moet 't alleen doen als je het geld ook kunt missen.' (agd)

Ruurd Lieuwes, melkveeouder te Goïngarijp:

'Plezier in het werk is belangrijk. Het is prachtig om met beesten om te gaan.' (NO)

Tine van Houselt, melkveehouder en schilderes te Laren:

'Door bepaalde lijnen te benadrukken vang ik het karakter van de koe en wordt het een duidelijk portret van dat ene dier.' (Vr)

Jos Ruijter, melkveeouder te Ens:

'Fokkerij en het werken met oude koeien heeft veel te ma-

ken met de bedrijfsvoering. Wij gaan vrij lang door met oude koeien en proberen ze toch weer drachtig te maken. Omdat de koe weer een extra lijst maakt, kunnen we drachtige of melkgevendende vaarzen verkopen.' (Bo)

Kees van Velzen, voormalig exportdirecteur HG:

'Ik denk dat we met z'n allen iets minder in glamour moeten geloven en zelf iets beter moeten kijken en studeren.' (Mm)

Walter Liebrechts, importeur van genetisch materiaal:

'Ik durf wel te stellen dat wij ooit begonnen zijn met de introductie van een ander ras op holsteinbedrijven.' (Bo)

Mariska ten Den, boerin te Wittewierum:

'Ouwe koe Ollie is de eerste die plaats neemt. Veel moeite kost het niet om haar in de box te krijgen. Ze sjokt er bijna vanzelf in. Met haar twaalf jaar heeft ze inmiddels al heel wat bekapbeurten gehad en weet zij dat ze er echt niet geveerdeeld uit komt. Iets waar sommige koeien nog niet helemaal van zijn overtuigd.' (Rs)

Theo Onnes, koeienschilder te Eenrum:

'De snuit en de ogen hebben mijn aandacht. Het gaat om de expressie van zo'n beest.' (NI)

Carla Breuer, burgemeester van Werkendam:

'Vanuit de tuin kijken we uit over een uitgestrekte polder met akkers en een oude dijk. Ik kan erg lang kijken naar de koeien achter het huis. Ze zijn

van een oude hobbyboer die daar van tijd tot tijd omheen drentelt. Vertederend om te zien.' (dV)

Stef Beunk, importeur fleckviehsperma:

'Heb je tweemaal of vaker fleckvieh gebruikt, dan kan paring met holstein zinvol zijn om de "melkturbo" erin te houden. Onze jarenlange ervaring daarmee is ingevoerd in ons paringsprogramma.' (Bo)

Anita Witzier, tv-presentatrice:

'Met de overgang wordt alles nog eens door de war gegooid. Ik had last van stemmingen. Huilen om koeien die in de regen in de wei staan.' (dV)

Wytze Nauta, onderzoeker Louis Bolk Instituut:

'Fries-Hollands weer terug als groot commercieel melkveeras is een mooi doel. Maar hoe lang kan dat nog duren? Laten we de hobbybedrijven niet afschrijven, maar hen binnenhalen. Maak hen lid en laat hen los in de maatschappij voor ons ras.' (Kk)

Jos Ruijter:

'Ik benadruk liever de charme en de kwaliteiten van een oude koe met fraai exterieur dan die van een jong dier, dat zich nog waar moet maken.' (Bo)

Theo Visser, stallenbouwer te Dokkum:

'Zolang ik in het vak zit heeft de koe het nog nooit zo goed gehad als nu. Het welzijn is met sprongen vooruit gegaan. De koe heeft veel meer ligruimte, frisse lucht en bredere looppaden.' (LC)

Bronnen: Leeuwarder Courant (LC), agd (agd), Nieuwe Oogst (NO), Vrouw (Vr), Boerderij (Bo), Melkveemagazine (Mm), Roots (Rs), Noorderland (NI), de Volkskrant (dV), de Nederlandse koekrant (Kk)